

Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej

z dnia 27 sierpnia 2010 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy na lata 2010-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.¹), art. 6 ust. 2 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.²) oraz art. 17 ust. 1 pkt 13, ust 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175. poz. 1362 z późn. zm.³) – Rada Miejska w Bystrzycy Kłodzkiej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy na lata 2010 – 2015.

§ 2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Bystrzyca Kłodzka został opracowany zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r., ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych ustaw, w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 15 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Kodeks Karny i Kodeks Postępowania Karnego, Kodeks Pracy, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Diagnoza problemu przemocy w Gminie Bystrzyca Kłodzka

§ 3. 1. Przemoc wg Światowej Organizacji Zdrowia to celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychologiczny, zaburzenia w rozwoju lub depryzację.

2. Przemoc ma różne oblicza i dzieli się ją na różne kategorie, a w zależności od adresata wyróżnia się:

1) Przemoc skierowaną do siebie samego (autoagresja):

- a) zachowania samobójcze (myśli samobójcze, usiłowanie samobójstwa i samobójstwo dokonane),
- b) samouszkodzenia;

2) Przemoc interpersonalną, w tym:

- a) przemoc w rodzinie najczęściej ma miejsce w domu rodzinnym, stosowana wobec dziecka, partnera (żony, męża, konkubenta/ki) lub osób starszych, i/lub niepełnosprawnych,
- b) przemoc wobec osoby niespokrewnionej, często nieznajomej najczęściej ma miejsce poza domem, należą tu przypadkowe akty przemocy, gwałty lub przemoc seksualna wobec obcych, przemoc w szkołach, miejscach pracy (mobbing), więzieniach, placówkach opiekuńczych, młodzieżowe akty przemocy;

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146 i Nr 106, poz. 675.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842.

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 65, poz. 554, Nr 157, poz. 1241, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527 i Nr 125, poz. 842.

3) Przemoc grupową, która polega na instrumentalnym użyciu przemocy przez ludzi, którzy identyfikują się jako członkowie pewnej grupy przeciwko innej grupie w celu osiągnięcia celów ekonomicznych, politycznych lub społecznych, należą tu: ludobójstwo, represje i naruszanie praw człowieka, terroryzm, przestępczość zorganizowana, konflikty zbrojne (wewnątrz państw, między państwami).

2. Powyższa typologia bierze również pod uwagę naturę przemocy i tak dzieli przemoc na: fizyczną, psychiczną, seksualną, deprywację i zaniedbanie.

3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny lub także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej; w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

4. Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Charakterystyka zjawiska przemocy w Gminie Bystrzyca Kłodzka

§ 4. 1. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie wykorzystano dane Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzkiej oraz materiały uzyskane w toku wykonywanej pracy przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej (wywiady środowiskowe, Niebieska Karta, dzienniki pracy specjalistów, obserwacje).

2. Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, pobicia, poniżanie i wyzwiska, przemoc ekonomiczna w dużej mierze związana z wydawaniem środków finansowych na alkohol, zaniedbanie, przemoc seksualna, ofiarami są zwykle współmałżonkowie, dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne.

3. Zjawiskiem dość często występującym w naszej Gminie jest przemoc ekonomiczna wobec osób starszych przejawiająca się odbieraniem im świadczeń rentowych lub emerytalnych, zmuszaniem do zaciągnięcia kredytów i niespłacanie ich.

Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej i Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzkiej

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Liczba przeprowadzonych interwencji przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w związku z procedurą „Niebieskiej Karta”	15	15	16
Ilość interwencji domowych związanych z przemocą domową przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji	39	25	53

4. W 2009 roku Komisariat Policji w Bystrzycy Kłodzkiej przeprowadził ogółem 53 interwencji domowych, w 47 przypadkach nastąpiło izolowanie sprawców od ofiar przemocy, 4 sprawy zostały zakończone aktem oskarżenia z art. 207 i skierowane do Sądu Rejonowego w Kłodzku.

5. Pracownicy socjalni wypełnili 16 Niebieskich Kart, ogółem Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy około 30 rodzinom dotkniętym przemocą w ramach, której prowadzona była:

- 1) interwencja kryzysowa;
- 2) praca socjalna;
- 3) poradnictwo specjalistyczne;
- 4) mediacje rodzinne;
- 5) terapia;
- 6) świadczenia pieniężne (zasiłki celowe i okresowe).

Wnioski dla praktyki

§ 5. 1. Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, rozpatrywana jest w kilku perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej, w większości zgłoszonych przypadków przemoc współwystępuje z problemem uzależnienia od alkoholu, co potwierdzają też badania zewnętrzne, które wskazują na silne związki pomiędzy piciem alkoholu a stosowaniem przemocy interpersonalnej w ogóle (raport WHO 2006).

2. Stosowanie przemocy wobec dzieci często wynika z nieznajomości i nieumiejętności stosowania innych, niż przemocowe metod wychowawczych (często osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie są sprawcami przemocy w dorosłym życiu).

3. Zachowania przemocowe obserwuje się również poza domem rodzinnym – w relacjach sąsiedzkich, szkolnych, pracowniczych, w instytucjach, należy również zwrócić uwagę na „przemoc w sieci”, na którą w szczególności narażone są dzieci i młodzież, w związku z powyższym w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy należy stosować podejście systemowe, interdyscyplinarne i długofalowe.

Zasoby Gminy Bystrzyca Kłodzka w zakresie przeciwdziałania przemocy - Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

§ 6. 1. Gmina Bystrzyca Kłodzka posiada zasoby kadrowe, instytucjonalne i lokalowe niezbędne do efektywnego przeciwdziałania przemocy:

- 1) osoby z gminy przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – pracownicy socjalni, nauczyciele, pedagodzy szkolni, dzielnicowi, kuratorzy, pielęgniarki środowiskowe, przeszkoleni pracownicy socjalni, wychowawcy Świetlicy Terapeutycznej;
- 2) w każdej szkole na terenie gminy zatrudniony jest pedagog szkolny i/lub psycholog oraz realizowane są Szkolne Programy Profilaktyki zawierające zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy;
- 3) w ramach struktury Ośrodka Pomocy Społecznej w budynku Przychodni przy ul. Sienkiewicza 8 działa **Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień**, którego celem jest m.in. dostarczanie informacji o możliwościach podejmowania terapii, motywowanie i kierowanie do leczenia, udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom i rodzinom, po zakończeniu terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, ochrona przed przemocą w rodzinie, propagowanie zdrowego trybu życia.

2. W skład **Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** wchodzi instytucje i osoby działające na terenie Gminy, wzajemnie ze sobą współpracujące w zakresie przeciwdziałania przemocy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Policja, Straż Miejska, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna, Zespół Kuratorów Sądu Rejonowego w Kłodzku, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenia, Szkoły.

Część programowa

§ 7. Program jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka, w tym szczególnie do tych, którzy są uwikłani w przemoc jako: ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

Cele programu

§ 8. Głównymi celami programu jest:

- 1) ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) rozwijanie i usprawnianie interdyscyplinarnego systemu interwencji i wsparcia rodziny dotkniętej przemocą - podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- 3) rozwój specjalistycznej oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- 4) doskonalenie działalności **Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**;
- 5) zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy – podniesienie poziomu wiedzy, rozwijanie empatii, odpowiedzialności i kompetencji społecznych wobec problemu przemocy.

Zadania i instytucje odpowiedzialne za ich realizację

§ 9. Zadania programu będą realizowane przez:

Zadania	Instytucja/e odpowiedzialna za realizację zadania
1. Utworzenie zespołu interdyscyplinarnego	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Ciągłe wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty” w pracy Policji i Ośrodka Pomocy Społecznej – interwencja i monitoring w rodzinach uwikłanych w przemoc	Policja i Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Utworzenie punktu informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności działania poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoły
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego, dostarczającego informacji o przysługujących prawach, instytucjach pomagających rodzinom uwikłanym w przemoc, możliwościach uzyskania wsparcia oraz motywowanie do podjęcia działań na rzecz przerwania przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej
6. Integrowanie i koordynowanie działań jednostki pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	Zespół interdyscyplinarny
7. Działalność informacyjna - udostępnianie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z innymi instytucjami, zespołem interdyscyplinarnym, szkołami, lokalnymi mediami
8. Realizacja strategii interwencyjnych kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie, zgodnie z obowiązującymi procedurami	Zespół interdyscyplinarny
9. Wdrażanie programów pracy ze sprawcami przemocy – prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz grup terapeutycznych	Zespół interdyscyplinarny
10. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań	Zespół interdyscyplinarny-grupa robocza

10. Wzmacnianie zasobów Gminy w zakresie realizacji niniejszego programu: - szkolenie pracowników instytucji i służb w zakresie rozpoznawania i interwencji w sytuacji przemocy domowej, - szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną, - finansowanie superwizji pracy specjalistów, - podnoszenie kompetencji członków Gminnej Koalicji Przeciw Przemocy poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, wymianach, - rozwój zasobów lokalowych potrzebnych w zakresie realizacji Programu.	Ośrodek Pomocy Społecznej
11. Profilaktyka społeczna w zakresie przemocy: - prowadzenie działań psychoedukacyjnych na terenie gminy w zakresie zjawiska przemocy i radzenia sobie z nim przy współpracy ze szkołami, lokalnymi mediami, kościołem, służbą zdrowia, - promowanie i rozwijanie umiejętności stosowania przez rodziców metod wychowania bez przemocy (w ramach współpracy ze szkołami oraz przedszkolami - organizacja grup psychoedukacyjnych w szczególności dla rodziców z grup ryzyka), - podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie przy równoczesnym podnoszeniu kompetencji w radzeniu sobie z przemocą (treningi, szkolenia) – działalność wolontaryjna, - edukacja medialna (audycje radiowe, publikacje, itp.).	Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z: Zespołem interdyscyplinarnym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, pedagogami szkolnymi, lekarzami lokalnymi mediami, parafiami, stowarzyszeniami

Realizacja Gminnego programu Przeciwdziałania Przemocy

§ 10. 1. Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej.

2. Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zgodnie z ich kompetencjami i przeznaczeniem.

Ewaluacja

§ 11. 1. Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość (co najmniej 1 raz w roku) dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu.

2. Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- 1) liczba Niebieskich Kart;
- 2) ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji, osób korzystających z GOW, ilość osób, które wzięły udział w programie dla sprawców przemocy;
- 3) ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych;
- 4) liczba osób przeszkolonych i wyedukowanych.

Budżet programu

§ 12. Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

§ 13. Program realizowany będzie od dnia jego uchwalenia do 31 grudnia 2015 roku.

§ 14. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bystrzycy Kłodzkiej.

§ 15. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miasta i Gminy.

Przewodniczący Rady Miejskiej

/-/ Bronisław Patynko

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw Dz. U. Nr 125 Poz.842 nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowania i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz tworzenia zespołów interdyscyplinarnych